

ماجرای رشته‌ها: طراحی صنعتی

بررسی خودمونی رشته‌های دانشگاهی
گروه نویسندگان مدرسه ملی فناوری ایران

مدرسه ملی
فناوری ایران

بنیاد توسعه
باشگاه‌های
دانش‌آموزی

چکیده: توی این مقاله از مجموعه مقالات ماجرای رشته‌ها، می‌خوایم درباره‌ی یه رشته هنری صحبت کنیم. البته فکر نکنین که هیچ ارتباطی به صنعت و فناوری نداره. بلکه یه شاخه بین رشته‌ایه که علاوه بر دانش فنی به خلاقیت و سلیقه هنری هم نیاز داره. توی این مقاله می‌خواهیم در مورد رشته طراحی صنعتی توضیح بدیم.

معرفی رشته طراحی صنعتی

خب، همونطور که از اسمش مشخصه، این رشته درباره طراحی قطعات صنعتیه. طراحی صنعتی یا Industrial Design اولین مرحله از پروسه تولیدیه که از تلفیق رشته‌های مهندسی و هنری به وجود اومده. زندگی انسان امروز با گذشته تفاوت‌های زیادی داره و متناسب با شکل زندگی، نیازها و سلیقه انسان هم روزبه‌روز تغییر می‌کنه؛ بنابراین لازمه تا ابزار و تجهیزات جدیدی ساخته بشه که با روح زندگی‌های جدید مرتبط باشه. به همین دلیل نیاز به وجود متخصصینی که با نگاه به سبک زندگی امروز، تجهیزات و وسایل مختلف رو طراحی کنن، دیده می‌شه.

در طراحی صنعتی، علاوه بر توجه به جنبه‌های هنری، باید به سایر علوم هم تسلط کافی داشته باشیم. برای مثال، وابسته به حوزه فعالیت، لازمه تا از علومی مثل برق، کامپیوتر، مکانیک، مواد و حتی پزشکی هم اطلاعات داشته باشیم. این رشته مخلوطی از علم و هنره که با حذف هر کدوم، به تنهایی پیش نمیره. در واقع مثل یه نردبان می‌مونه که باید هر دو تا پایه‌اش وجود داشته باشه تا استوار بمونه.

تا اینجا به نظر میاد رشته دوست‌داشتنی و محبوبی باشه! در واقع هم طرفداران رشته‌های مهندسی و هم علاقمندان به شاخه‌های هنری، می‌تونن در این رشته موفق ظاهر بشن. البته به این شرط که نقاط ضعفشون رو تقویت کنن.

تاریخچه رشته طراحی صنعتی

تا قبل از انقلاب صنعتی اروپا، کارخانه، ماشین‌آلات و اساساً صنعت وجود نداشت. در اون دوره پیشه‌وران و هنرمندان، ابزار مورد نیاز زندگی مردم رو با هنر دستشون می‌ساختن. تا اینکه انقلاب صنعتی رخ داد و سیل ماشینی شدن و صنعت به زندگی سرازیر شد. ابزار و وسایل ساخته شده ماشینی، با اینکه کاربردی بودن و به نیازهای جامعه پاسخ می‌دادن، اما از زیبایی و روح هنری بهره‌ای نبرده بودن. به همین دلیل صنعتگران هنرمند معترض شدن و خواستار طراحی دستی و هنری برای ابزارآلات ماشینی شدن. اونجا بود که رشته طراحی صنعتی به وجود اومد و طراحی‌های ماشینی توسط انسان‌ها انجام شد.

در تکمیل این اتفاقات هم بگم که اعتراضات هنرمندان، به جنبش هنر و پیشه معروفه که به سرپرستی دو تا از طراحان و منتقدان بریتانیایی به نام جان راسکین و ویلیام موریس انجام شد.

کاربرد رشته طراحی صنعتی

این رشته کاربردهای گسترده‌ای داره؛ چرا که تقریباً در هر بخشی از صنعت و تجهیزات صنعتی استفاده میشه. برای مثال در زیباسازی شهرها و طراحی شهری، برای طراحی بسته‌بندی محصولات، در تولید نوشت‌افزار و اسباب‌بازی، یا حتی جواهرات از طراحی صنعتی استفاده میشه.

در بخش صنعت هم وظیفه طراحی ماشین‌آلات سنگین (مثل دستگاه‌های ساختمانی)، وظیفه ساخت تجهیزات پزشکی و یا حتی تولید سخت‌افزارها و دستگاه‌های الکترونیکی، بهتره که به یه فرد متخصص و فارغ‌التحصیل طراحی صنعتی سپرده بشه.

بازار کار طراح صنعتی

شاید فکر کنید با این صحبت‌هایی که داشتیم، این رشته باید از بازار کار و درآمد خوبی برخوردار باشه. اما نکته‌ای که هست. بحث درآمد واقعاً خیلی متغیره و اصلاً نمیشه شرایط ثابتی رو در نظر گرفت. چرا که حوزه‌های استفاده از این رشته خیلی گسترده‌اس. میزان درآمد همچین به میزان

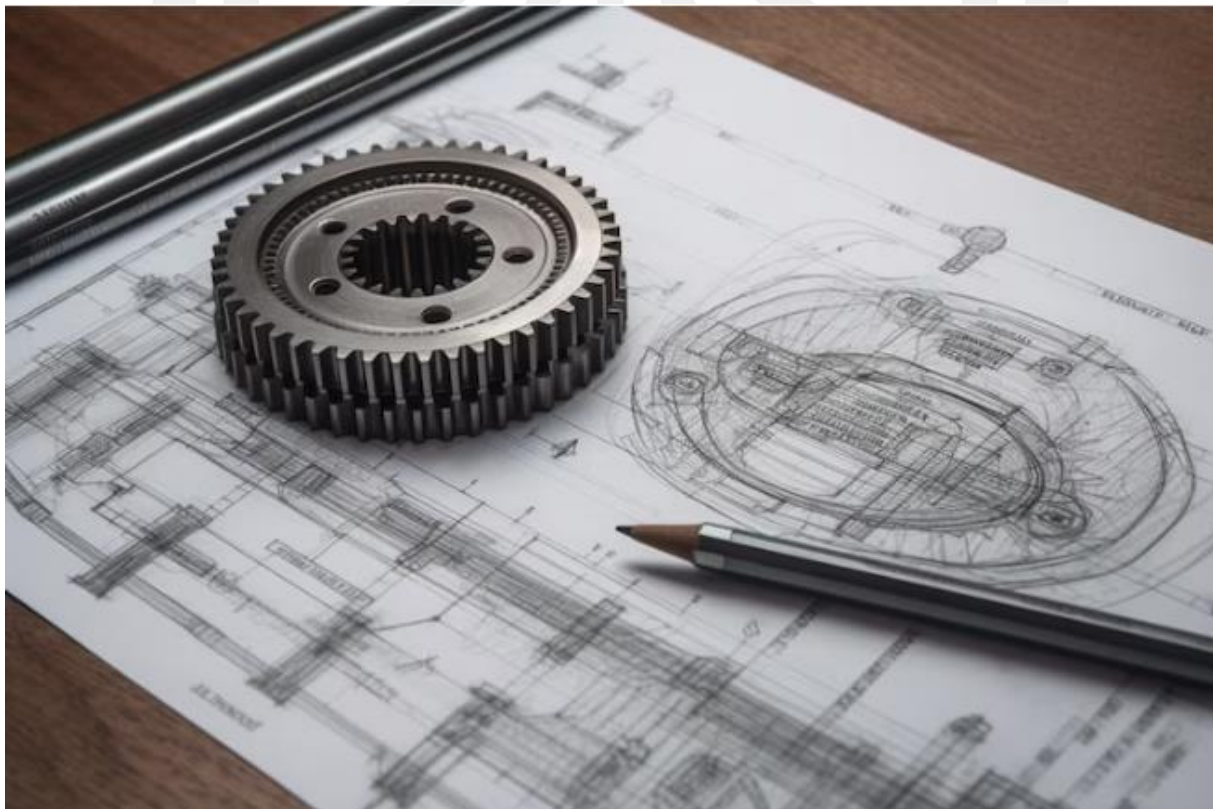

فعالیت و سطح حرفه‌ای بودن طراح بستگی دارد؛ بنابراین نمی‌تونیم درباره درآمد خیلی صحبت کنیم. اما از نظر موقعیت‌های شغلی، باید بگیم تو خیلی از زمینه‌ها از طراحی صنعتی باید استفاده بشه. بازار کار این رشته شامل صنایع خودروسازی، صنعت راه‌آهن، شهرداری، کارخانه‌ها و تولیدی‌های لوازم خانگی، شرکت‌های طراحی و دکوراسیون داخلی می‌شه.

تو به جمله به طور خلاصه اینو بگم: به طور کلی هر صنعتی که برای بهبود میزان فروشش به طراحی نوین و تولید جدید فکر می‌کنه، به یه طراح صنعتی نیاز داره.

اساساً تولید به طراحی وابسته است. اما یه سوال. آیا بازار کار این رشته در ایران هم از وضعیت خوبی برخورداره؟

پاسخ به این سوال یه کم مشکله. خب خیلی از صنایع ما نوپا هستن و هنوز به طور کامل جای خودشون و تثبیت نکردن. بیشتر محصولات تولیدی، یا طراحی جالبی نداره، یا کپی از یه محصول خارجی محسوب میشه. اما جای امیدواری هست و میشه گفت با پیشرفت صنایع و تکنولوژی‌های داخلی، این رشته هم پیشرفت می‌کنه و نیاز بهش گسترده‌تر میشه.

مهارت‌های لازم فارغ‌التحصیل این رشته

صحبت بعدی ما اینه که کسانی که علاقه دارن تو رشته طراحی صنعتی تحصیل کنن و فعالیت داشته باشن، باید چه مهارت‌هایی کسب کنن؟ چه ویژگی‌هایی شخصیتی‌ای باید داشته باشن؟

در این رشته هم مثل هر رشته دیگه‌ای، مطالعه و به‌روزرسانی اطلاعات اهمیت زیادی داره. چرا که فناوری دنیا داره با سرعت پیش میره و اطلاع داشتن از تکنولوژی‌ها و طراحی‌های موفق، می‌تونه ذهن طراح رو باز کنه و خلاقیتش رو افزایش بده. همچنین باید دید هنری داشته باشه و خوب ببینه. بازدید کردن از نمایشگاه‌های مختلف، تمرین خیلی مؤثری برای دانشجویان طراحی صنعتیه.

این افراد بهتره که صبر و حوصله زیادی داشته باشن و سریع خسته نشن. چون گاهی ممکنه بسیاری از طراحی‌هاشون پذیرفته نشه یا از نظر علمی، کاربردی نباشه؛ بنابراین باید مرتب طراحی کنن و طراحی کنن. داشتن تخیل قوی، ریزبینی و توجه به جزئیات و داشتن دستانی قوی و چالاک برای موفق شدن تو این رشته خیلی حیاتیه. در نهایت توصیه می‌کنم به هیچ عنوان به دروس دانشگاهی اکتفا نکنن. بلکه مرتب ببینن و بخونن و پروژه بگیرن تا بتونن سریع‌تر وارد بازار کار بشن.

چگونه میشه وارد این رشته شد؟

این رشته هم جزو رشته‌های هنرستانه و هم میشه از دبیرستان واردش شد. اگه دانش‌آموز رشته‌های نظری باشن، می‌تونن در کنکور ریاضی و فیزیک یا کنکور هنر شرکت کنن و پس از قبولی در مقطع کاردانی یا کارشناسی، تحصیلاتشون رو شروع کنن. اما اگه دانش‌آموز هنرستان هستن، می‌تونن در مقطع کاردانی در یکی از دانشگاه‌های علمی و کاربردی تحصیل کنن.

دقت داشته باشین که کنکور هنر برای طراحی صنعتی، دو مرحله‌ایه. یعنی ابتدا باید یه امتحان تئوری بدن و بعد از قبولی، یه آزمون عملی هم دارن. امکان ادامه تحصیل در این رشته در ایران، تا مقطع کارشناسی ارشد وجود داره. در این مقطع فقط یک گرایش از طراحی صنعتی تدریس میشه به نام گرایش طلا و جواهر. اما دانشجو می‌تونه طرح پایانیش رو بر اساس علاقه‌اش، در یکی از این حوزه‌ها انجام بده:

- طراحی خودرو
- طراحی بسته‌بندی
- طراحی محصول
- طراحی دکوراسیون
- طراحی اصلاحی
- طراحی محیطی